

Наш Лемко

PIK IV.

Ч. 23 (95)

Львів, 1-го грудня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Телефон ч. 244-67.

NASZ LEMKO, LWOW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови

ПІ РЕДПЛАТІ В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1.80 зол., Четвертічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Члени читальні „Прогвіта” у Волоській Тиряві.

За українську школу.

Наша українська „Рідна Школа” переводить ще цього року шкільний плебісцит, цебто всенародний виив волі батьків (опікунів) дітей в шкільному віці за українською школою з українським учителем у кожній місцевості, де живе четверта часть українського населення в Галичині, Волині й Поліссі. З огляду на це, треба негайно створити в кожному селі Плебісцитові Комісії, де є Кружки „Рідної Школи”, а де їх нема, там треба створити Комітети, які мають повчити українське населення про плебісцитовий закон і довести до того, щоб у кожній українській громаді, де є бодай 40 українських дітей в шкільному віці (від 7 до 14 літ), внесли до кінця цього року шкільні декларації за українською мовою навчання. Шкільні декларації треба негайно замовити в книгарні „Рідної Школи”, у Львові, вул. Сикстуська ч. 20,

або через Філію Р. Ш. у Сяночі.

Створені Комітети повинні подбати про відповідну скількість шкільних декларацій, повідомити батьків, як вони мають поступати при плебісциті, як виповнювати декларації, зважаючи, що на деклараціях нічого не вільно скреслювати та підписувати ці декларації треба щойно перед вїтвом у громадській канцелярії. Дальше вони мають зібратися в селі всі добре виповнені й підписані декларації, зробити з них 3 списки та всі шкільні декларації з 2 списками передати до Повітової Комісії (Комітету), а один примірник списку залишити в себе, щоб знати, хто подав свою декларацію. Як би не було Повітової Комісії, або Комітету, то місцева Комісія або Комітет мають самі внести декларації до шкільного інспекторату та передати їх за потвердженням на т. зв. „рубрум”. На „рубрум” треба

приліпити стемпель за 20 грошів. Декларації можна пересилати поштою за рецесіом. Декларації мусять бути доставлені до 31. грудня 1937 року, бо зложені пізніше, будуть неважні. Один друк декларації можна виповнити за кількоро дітей, якщо це діти тих самих батьків, або належать до одного опікуна. До дітей у шкільному віці зачисляються й ті діти, що будуть обов'язані до школи щойно від вересня 1938 року. Вїтн має обов'язок підписувати декларації, або назначити свого заступника, або урядовця до підписування; за підпис вїтн не має права брати ніякої оплати. Якщо вїтн не хотів би підписувати декларації, батьки мусять піти до староства, суду або до нотаря, щоб потвердити підпис. Одночасно треба внести скаргу на вїтн до староства, воевідства, або й до міністерства внутрішніх справ. Про всі перепони треба негайно повідомити Головну Управу „Рідної Школи”. Хто підписав одну декларацію, не повинен підписувати іншої. Не треба дати себе застрашити ніякими погрозами, бо підписування декларацій за українську школу це законна річ. Дітам треба приказати, щоб вони не підписували батьків на ніяких друках, хочби учитель того вимагав. Всі українські батьки повинні підписати декларації за українською мовою навчання. Справу шкільного плебісциту треба припинювати, бо це тепер одна з найважливіших справ. Від вислуду плебісциту буде залежати, чи українські діти будуть ходити до української школи.

Ми розднані та розпорозені, як ніколи досі. В обличчя небезпек, що нам загрожують із зовні, й в обличчя того розкладу, який піднімає наші сили внутрі, мусимо скріпити себе, розважити та сказати собі, що так дальше не сміє бути. Від нашої волі залежить доля наших дітей. Це кладемо всім на серце.

ТРИВОЖНІ ПОГОЛОСКИ.

НЕПЕВНА СУДЬБА ГРЕКО-КАТОЛИЧКОГО ПАРОХІЯЛЬНОГО ДОМУ В КРИНИЦІ.

Минувшого року вивагинувала „апостольська адміністрація“ квоту 40.000 (сорок тисяч) злотих на відновлення одноповерхового, греко-католицького парохіяльного дому в Криниці. Гроші ті взято з фондів криницької парохії, за котрі тягнувся через довший час процес перед усіма судовими інстанціями. Після смерті бл. п. о. Д-ра Василя Масцюха апост. адміністрація перебрала з тих грошей квоту 150.000 (сто п'ятдесят тисяч) злотих.

Парохіяльний будинок у Криниці становить — чи не найбільше та не найвидчужіше, гр.-кат. приходство в Галичині. Побудований він у 1886 р. заходами й стараннями б. місцевого пароха й паськього пралата, бл. п. о. Віктора Жегестівського, котрий душпастирював в Криниці від 1848-ого до 1889-ого року. Будинок мурований, обіймає 11 кімнат і 2 кухні, належить до най-

більше репрезентативних будівель у Криниці.

Однак після поширених останніми часами у Криниці, а не справдженних ще поголосок, видано на реставрацію цього дому лише 12.000 (дванадцять тисяч) злотих. На які цілі зужито решту згаданих грошей, себто квоту 28.000 (двадцять вісім тисяч) злотих, невідомо. Остаточного обрахунку ще непроголошено.

Найбільше тривожить Криничан поголоска, що апост. адміністрація задумує продати цей будинок одній, високопоставленій людині, а для священника поставити інше приходство. Чи це правда, не знаємо. Ця поголоска хвилює поважних вірних, котрі очікують нетерпляче від апост. адміністрації відповідного висвітлення й спростування.

— 0 —

Місійна праця на Лемківщині.

В місті Яслі на Лемківщині мешкає около 50 греко-католиків, які під церковно-парохіяльним оглядом належали до найбільше подаленої (біля 17 км. від міста віддаленої) гр.-кат. парохії в Цеклинській Волі. Всі свої акти уродин, вінчання й смерті давали вони вписувати до парохіяльних метрик у Цеклинській Волі. Своїх окремих, метрикарних книг вони не мали. Вслід за тим обслуговували їх духовні потреби о. Михайло Горечко, український, греко-католицький парох у Цеклинській Волі. З цієї обслуги були греко-католики в Яслі дуже вдоволені.

Однак ця обставина, що український парох обслуговує духовні потреби греко-католиків в Яслі, не подобалася о. Медвєцькому. Тому він зарядив відлучення Ясла від Цеклинської Волі, а прилучення його до віддаленої о. 22 км. від нього, гр.-кат. парохії в Перегриміці. Перегримікою управляє особистий й партійний друг о. Медвєцького, відомий руссофіл, о. Маріян Мишковський. Коли о. Горечко не хотів на це відлучення Ясла від своєї парохії згодитися, тоді уділено йому канонічну нагану, під загрозою суспенсії, якщо він буде протинитися відлученню Ясла від Цеклинської Волі. Греко-католики в Яслі спротивилися такому, партій-

ними, москвофільськими зглядами, диктованому відірванню їх від Цеклинської Волі, а прилученню до Перегриміки, тому вони післали збірне письмо — з усіма своїми підписами до Риманова, однак це нічого не помогло. Також їх спеціальна делегація в Риманові нічого не зробила. Тому, огрічені на таке поступовання о. Медвєцького, скаржать вони його до варшавської Нунціатури, а свої релігійні потреби полагоджують тимчасом у латинсько-польських священників в Яслі. О. Мих. Горечко теж вінс у тій справі жалобу до Нунціатури, але не отримав досі ніякої відповіді. З цієї причини післав він тепер письмо впрот до Риму.

Належить запримітити, що на таке відлучення, якоїсь місцевості від матірньої Церкви мусить після церковного права (кан. 1428. код. кан. права) **засягнути Ординарій гадки капітули, відтак дотичного пароха й вірних.** Однак о. Медвєцький конзульторів на засіданні ніколи не скликує, ані про гадку ніякого, українського священника не питається. Він сліпо руководиться інформаціями цієї москвофільської кліки, котра його окружила, а котра потреб катол. Церкви зовсім не має на оці.

Косить передчасна смерть.

Тіням тихого працівника.

„Дня 2 листопада ц. р. помер у Пришибі, пов. Сянік молодий 16 літній хлопець Дмитро Пашкевич. Помер і крім родини може ніхто й не згадає про нього, а ніхто не встиг вже заплатити йому й подякувати за його добрі вчинки, які він не жалючі трудів, поклав для свого народа. Нехай принайменше ця згадка буде йому заплатою, а для живучих прикладом.

Треба пам'ятати, що найменше діло виконане для людського добра, чесно, зі щирим серцем, безінтересово, після закону, стається великим ділом. — Так саме працював покійний Дмитро. Був такий же молодий, а далекі були йому різні, дурні жарти, ліниство, байдужність до праці на народній ниві, чим нажал в цих сторонах може „похвалитися“ більшість наших молодих хлопців. А він ні, він працював тихо, незвано, сам від себе, тим більша для нього заслуга. Працював над собою: читав добрі книжки й часописи, працював для рідні й для свого народу. Знав і чути про нього не тільки в бачній околиці, але й дальше. Прислали йому збіркові листи, а він вивязувався з цієї праці, як мало хто. Ходив і збирав цю дрібну лепту на „Рідну Школу“, „Промісвіт“, та першазавс для наших борців за волю й долю на „Українських Інвалідів“ і мав таке счастье, що не тільки цю дрібну лепту зібрав, але все більшу квоту. — Здається, що між нашими горами й лісами наче в темряві, був він таким огником, котрий щораз ясніше запалювався, щоб пізніше спалахнув в полонінь і промінням освітити цю темряву. На жаль цей вогник погас.

Коби інші родичі наших сторін виховували таких чесних хлопців, щоб покійний Дмитро був взірцем для своїх ровесників, щоб вони прокинулися зі сну, наслідували його, покинули байдужність і стали працювати як він. — Тратимо в нім як батько і мати доброго сина, так ми взірцевого, чесного хлопця. Хай спить спокійним сном!“

„Ем-Ем“.

Передплатники в Америці й Канаді

прислайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

„Русский День“ у Сяноці.

В Сяноці святкували наші „русські“, або по народово-ї державно польському „старорусини“, дня 31 жовтня та 1 листопада ц. р. 50-ліття філії общества ім. М. Качковського. Вже кілька днів наперед розіслали по місті афіші в російській та польській мові й розіслали по всіхнях урядах спеціальні листя, в яких просили всіх ласкаво прибути на концерт, на архиереївське богослуження в церкві та на академію.

Отже дня 31 жовтня відбувся в тутешнім євдецькім „Соколі“ концерт, на якому співало аж п'ять хорів з різних місцевостей, диригувало чотирьох диригентів та один композитор. Відіспівали п'ять пісень в українській мові та одинацять у російській. По концерті таки в салі „Сокла“ відбулась „танцювальна вечеринка“.

Дня 1 листопада в 9 год. рано прийав автом зї своєї столиці в Риганові ап. адміністратор о. Яків Медведський та відправив у церкві торжественну Службу Божу, на якій був також староста, віцепрезидент суду, посол Моравський та посадик Санюка. Лютей була повна церква, зійшлись із сусідніх сіл таки наші люди, яким ніяке капацтво навіть і не в голові, щоб тільки побачити „єпископа“. Отже особа о. Медведського стигнула людей Сянока.

По Службі Божій усталиди скоро армачери із царським триколюром на рукавах та шось десять „русских“ студентів у рудих обділжих шапках людей у чвірки та поведи їх ринком, головними вулицями до „Дому польського жовіра“ ніби далі „оглязати єпископа“. Тут у „Домі польського жовіра“ відбулась академія та загальні збори товариства ім. Качковського. Збори ті отворили довшю солодково-плаксивою ні то промовою ні то проповіддю якісь бородатий свещаник, з лиця зовсім симпатичий. Алеж бо то промова була, промова, виголошена педотепною мовою... Шось таке смішне різко коли можна почути. Йі Богу, і найбільший гуморист навіть за тів року чогось подібного не видавав би. Кака промовеш увесь час живим і мертвим, Врешті предложив на почесного голову зборів о. Медведського, якого прозивав увесь час „Превосходительством“ на що о. М. рато зредчас зрвав благословив зібраних, вийшов на сцену і сів у своїх фіолетах на фотелі при сто-

лі; по його лівій руці сів д-р Хиляк, голова „РСО“ зі Львова, що й провів академію та зборам, а далше по праворуч та шворуч засіли інші „русські корифеї“. Ззаду за президією стояв мішаний хр. Розуміється, що найкраще виглядали в тему хорі дівчата таки в наших виштанних сорочках та запасах. Правда, що ані оди мижчина не був у виштанній сорочці. Зате бачили ми в церкві дех лемків у червоних московських рубахах...

І зачалися промови, переплітались співаним молитов, з яких одну відіспівали з московським вгвором і інші таки по нашому. Говорив насамперед д-р Хиляк, після нього „найбільший русский учений“, д-р Василь Ваврик, врешті господин Цебринський, славний редактор органу Іх Превосходительства.

Про що говорили ті промовці? От, про відомі речі, про які можна читати в кожньому числі „Русского Голосу“ чи „Землі і Воли“ про історичні начала, про історичне імя та про інші святощі. Ніяких звітюлень з діяльності тутешньої філії общества ім. Качковського, ніяких дахчків взагалі нічого не було. Ми тільки довідалися, що ціле товариство має в краю шось чотирнацять тисяч членів.

Найкраще чистою українською мовою говорив д-р Ваврик: не диво та, він-жеж учитель української мови — говорив добре, з патосом постійно, не гаював на українній як не побіть у своїх статтях по руських газетах чи календарях. Видно що своєю промовою перелетів і вочив Казав, що наш наїд у мовозі! І шось ми не почини дати побіть себе із кілька народів... А хтож то, господино? По думці господина Ваврика найбільші великомужички які коті були на світі не ті, що були я Талергоф, а найбільшим чоловіком якого зваляла Галичина чи навіть ціла „Малороссія“, це Іван Наумович, який прозивав аж чотирі категоричні імперативні для свого народу: „молися, учися, трудися, трезвися“.

Василіо Романович! Ви таланита вчена, з вами можнаб поговорити але — вибачте! — вас мучать всі психози, а саме: сліпа ненависть до народу, до якого належите, та мегаломанія щодо Талергофу... Ви мабуть від двацяти років часопиєть не

читаете, бо не знаєте, що діється там на Сході й що ше тепер там виробляє той геніяльний вождь народів, творець свіжого московського націоналізму, той, до якого він всі як не ясно, то скрито, моли-тесь... Щод вам і нам у Талергофі не було з медом, ми всі гаразд знаємо; але чим є Талергоф супроти того, що наш наїд перетерні там на Сході за тих двацять років!..

А щодо категоричних імперативів Наумовича, то порадьте, господино, принайменше своїм сянцїмком коніоналалом, щоб тут, на Бескиді, виписали собі великими буквами той четвертий імператив: „Трезвися!“

Редактор Цебринський накинувся по благозеськи на пок. Олександра Барвіньского, Ціла та промова, в якій була бесїда і про Євшан-зілля й про все, що хочете, була свідством обмежености й нецвітля того „русского корифея“.

Д-р Хиляк назвав „Лемківщину“ „заборолом проти українства“, нарікав на пок. Маріана Глушкевича, що при кінці заломився і пристав до українців та поставив о. Медведського побіч Наумовича. Що праця Івана Наумовича була колись для нашого народу хосенна, того ніхто не перечить, але не знаємо, чи о. Яков, як-не-як католицьком єрархові, було до лиця сидіти побіч людини, що покинула своєю католицьку віру.

Після промов та співів були привіти від делегатів. Витав збори лемко аж знад Попраду, витав якийсь студент зі Львова на половину по російськи і по українськи та воліняк-хахол по російськи, який запевнявав, що Волинь була, є й буде російська. Найменше мудоній був привіт якогось селянина мабуть із Золочівщини, Таки бідачичко, поїхав аж сюди, щоб тут осміщитись. Дивно, що ніхто з тутешніх сянцїмких „русских матадорів“ на зборах не промовляв ані зборів не витав. Як д-р Хиляк дав голос одному ту-

Народна Торговля“

В С Я Н О Ц І

порукає

членом, кооперативом
і приватним купця
споживчі й кольоніяльні товари,
наслідня господарських рослин
і трав.

*) Так тут лемки говорять.

тешньому „русскому“, то він тільки вишов на сцену, помахав руками і сказав, що говорити не вміє і говорити не буде, вклонився та зйшов зі сцени...

По приїзтах прочитав д-р Хиляк резолюції, яких ніхто не чув, бо на салі счинився рух і гамір та люди зачали виходити. В резолюції була мова також про відомі речі, про руський народ, про Народній Дім у Львові і т. д.

Учасник в „Домі п. жовніра“ було до тисячки. „Руських“ між ними було найбільше дві сотки. Це було видно по тому, що промови оплескував та хто співав „Пора за Русь“. Решта — це були наші люди, головню жінчи із сусідніх сіл,

які прийшли „подивитися на епіскопа“.

І так наші „руські“ показали тут, у Сяноці, всю свою силу. Не велика вона й не грізна. Нам доводилося балакати між ін, з делегатом зі Станіславава, із симпатичним дідусем, який оповідав з жалем, що там зле з нашими „руськими“, нема з ким працювати, нема людей. З „руськими“ на Лемківщині буде небавам те саме. Лемки будуть або свідомими українцями, або поляками, Москалями ніколи не будуть. Так мусить бути. Що непотрібне, що нездатне до життя — це мусить пропасти.

Бувший руський.

Відклики до Риму й варшавської Нунціатури.

Відклики до Риму, зглядно до папської Нунціатури у Варшаві внесли такі українські священники з Лемківщини:

1) о. Д-р Йосафат Кабарівський, завідувач парохії в Святковій Великій, від грамоти припинення в уряді й в чині з 25. листопада 1936 року. Ч. 3684, вінс два відклики до Риму: один упрост, другий через папську Нунціатуру у Варшаві; 2) о. Михайло Фуглевич, б. парох у Короліку Волоськім біля Риманова, післяв проти грамоти усунення з парохії з дня 17. XI. 1936 р., Ч. 3630 і з дня 21. березня 1937 р., Ч. 549, два відклики до Риму, а проти позбавлення помічч сотрудняка, о. Даміяна Дзями, одно письмо до

папської Нунціатури у Варшаві; 3) о. Михайло Величко, парох у Боску, проти декрету позбавлення деканального уряду з дня 10. липня 1936 р., Ч. 2331, вінс два письма до варшавської Нунціатури, а проти канонічного напіннення, погрози припинення в чині й усунення з парохії з дня 18. серпня 1936 р., Ч. 2779, проти канонічного нагляд з дня 21. серпня 1936 р., Ч. 2790, та проти здержання дотації за лютець і березень 1937 р. два відклики до Риму; 4) о. Стефан Шалаш, парох в Мисцовой, проти грамоти безправно позбавлення деканального уряду з дня 10. липня 1936 р. вінс одно письмо до варшавської Нунціатури, а проти вівзвн до опушен-

ня парохії з дня 28. січня 1937 р., Ч. 120, та з дня 8. лютого 1937 р., Ч. 184 два відклики до Риму; 5) о. Василь Мигаль, парох в Пруску біля Сянока, проти вівзвання до уступлення з парохії, післяв одно письмо до Риму; 6) о. Михайло Цолта, парох у Ванівці біля Коросна, проти грамот напіннення й вівзвання до опушення парохії з дня 3. грудня 1936 р., Ч. 3727, з дня 23. квітня 1937 р., Ч. 818 та з дня 11. травня 1937 р., Ч. 928 написав відклики до Риму; 7) о. Николай Заяць, б. завідувач в Чорноріках біля Коросна, проти приказів перенітабуловати місцевий церковний дім об-ву ім. Качковського з дня 4. XI. 1936 р. і з дня 13. грудня 1936 року, а відтак проти декрету перенесення до Вільхівця з дня 15. березня 1937 р. написав два відклики до Риму; 8) Проти демонстраційного іменування грамоти з дня 10. липня 1936 р., Ч. 2331 і 2332 риманівським і дуклянським деканами москвофілів, вінс дві збірні скарги до Риму, згл. до варшавської Нунціатури українські священники риманівського і дуклянського деканатів.

Крім цього численні рекурси до Риму, згл. до варшавської Нунціатури вилднули теж і від інших священників-Українців з Лемківщини, яких незарєстровано.

І найменшими оцданостями В ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзійських 1. п. II.
розбудуйте рідний промисл.

І. Шевчик-Лукавиченко.

Жертва Бескиду.

Антошко вбрався при беску смілихх скіп. Вилів горнятко теплого молока з черствим хлібом, до збаночка взяв кислої капусти, а до мішка бараболь та хліба й пішов до ліса. Попрашався з дружиною, поцілував у русяву голівку сонного Петрика та пігнався стежкою на а-корд стинати ялиці. Біг скоро, бо холод дошкулював зраня добре.

Пішов Антошко з бласком емоляків, а верне пізно вечером, коли вже сонний Петрик на ліжку буде виждати батька.

І так цілу зиму бувало, що Марина випроважала Антошка бажайю йому добра: „Абис здоров вернув! Уважай на себе Антошко, бо без тебе я з дитиною згну!“ Антошко тільки відповідав: „Пильний дитини!“ і втуливши голову в кожух,

біг уже давно витоптаню стержкою в снігу на акорд стинати ялиці, а Марина вертала в хату прости чужий лен і конопіл...

— Падали струнки й грубі ялиці. Валилися на замерзлу землю із страшним шумом і доскотом гейбт тяжкі стрільня з великих армат... в лісистою Бескіді, а Бескід і тоді мовчав чомусь закурено, як і сьогодні мовчить... тільки здригається що хвилини, коли ялиця, ломачи по дорозі всі перешкоди, громом паде на землю. Здригається Бескід, бо бувало колись пишшався своїми пралісами. в котрих господарі вовки, медведі, бис, лиси... Здригається Бескід, бо жалю йому минулих літ! Нині здирають з нього безощадно останню його окрасу-ялиці, котрі то облуплені з кори жиди вивозять чужинцям на поталу...

„Паде на ліво! Вступися!“ Робітники вступалися на право. „Вершок на виступ! На бік!“ накликуваня що хвилини лунали по лісі. Антошко з Гриньком підрізували в долі грубу ялицю.

„Паде на право! Антін на бік!“ — залунала пересторога. Антошко з Гриньком зрівалися з місця. Гринько повалився й зісунувся в потік, Антошкові поховзнула нога, рукою зловився тонкого граба та хотів пересунути на ліво, але ялиця замашистими конарями вдарила Антошка по голові, так, що він сейчас розтягнувся біля довгої ялиці.

Надармо Марина ждала з теплим чиром на молоці вечером Антошка і руський Петрик уснув і верховничий вітер утих, покінчив свою вечірню пісню співати. Марина перепрала десятий моток чужого лена, а Антошка таки не діждалася.

Великий Син Лемківщини.

Шість тижнів після проголошення світової війни, зайняли московські війська західні українські землі й почали страшну облогу Перемишля, що з перервами тривала від 26. вересня 1914. до 22. березня 1915. року. Коли Галичину зайняла російська влада, почала тут свою господарку. Вивезла Митрополита, а з перемиської Епархії заслано багато священників на Сибір, багато знову добровільно виїхало до Росії зі страху перед поворотом маляр. Москалі усували греко-католицьких священників з їхніх парохій, а парохії віддавали православним батюшкам. Домагалися вони навіть перемиської катедрі на відправу православних богослужень. Москва робила все, щоб знищити наш український нарід, а особливо нашу українську католицьку Церкву. Ще й пізніше перекотилися через землі нашої батьківщини страшні хвилі українсько-польської та польсько-більшовицької війни. Воєнна руїна була страшна, як під оглядом матеріальним, так ще гірше під оглядом моральним. Бо ж були села, де місцями не було Служби Божої, тому, що бракувало священників. Багато вивозили чужі війська, багато помирало в наслідок пощестей. Один священник мусів не раз обслуговувати пів деканату. А бувало й таке, як наприклад у тодішньому Ясельському деканаті, старенький, бо поперех 80-літній парох і декан у Тарнавіч бл. п. о. Антін Бескід, обслуговував при Божій допомозі цілу Риманівщину, Дукалянщину й Сянцінщину; хоч не міг перемогти надмірної праці, бо валився з ніг, особливо у великодному часі, все таки старався виконати вложений надмір обов'язків. Хрестив не раз по кільканадцять дітей разом. Але надлюдські зусилля священника не могли заспокоїти всіх потреб народу, цього народу, що зараз описує в матеріальній і моральній руїні світової війни. — Кілько то було в наших горах невідбудованих церков, хат і цілих сіл? Кілько вбогих, що без хліба й топлива примирали з голоду й холоду? Кілько то сиріт, що підчас війни втратили батьків, витягаючи свої рученята, просили хліба й науки? Кілько то господарств по селах пропадало, бо, або бракувало худоби, щоб нею обробити землю, або, що гірше — бракувало рук до праці, бо ті, що перше її оброблювали, лягли головами в боротьбі за країну доло свого народу. До того, всі ці воєнні страхоти й безправства воюючих армій та їх урядів так пригнобили й змуци-

ли тодішнього нашого єпископа Чеховича, що він понав у параліж і закінчив життя.

У цих непевних і небезпечних для нашої Церкви й народу часах засів Ексцелентий ВПреосященний Йосафат Коциловський на опорожненім Владичім Престолі в Перемишлі. Загоїти ті воєнні рани, направити моральне зінсуття, обсадити священниками порожні парохії, заспокоїти найконечніші матеріальні

дику тисячні вірні в Горлицькій, Стрижівщині, або з яким душевним розпотоженням приймали тисячі паломників і вірних у Кальвиці, біля Балігороду, з його рук Найсвятіші Тайни, в часі св. Мисії, що Й провадив у своїй парохії о. кан. Теодор Хомко, або як ревно плакали парохіяни села Синева, біля Риманова, коли наш Владика приїхав на закінчення св. Мисії, та знаючи, що в Риманівщині шириться безбожництво й комуна, звернувся Він до зібраних зі словами: „Перекажіть цим усім, що насміхаються з Хри-

Український Владика ВПреосященний Кир Його батьківському серцю українську Лемківщину.

потреби: хліб дати тим, що його не бачили від кількох років, бути батьком-опікуном сиріт і вдів, підпорою й розрадою гнобленим і покривдженим, — оцей важкий хрест, оцей було те велике бремя, що його взяв на свої плечі молодий Владика в 1917 році. ВПреосященний Владика сповнив накладені на нього надії духовенства та вже перші його кроки вияли нового духа в духовенстві, застрешене репресіями австрійського уряду. Серед невпинної Його праці для добра Церкви прийшов радісний день 1. листопада 1918 року, коли на З. У. З. проголошено Незалежну Українську Державу, а владу перейняли українці. В днях 3—4. листопада українська армія зайняла Перемишль.

Та згодом настали дуже тяжкі хвилі для нашої Церкви й нашої Архипастиря. Але вони не відтягнули Єпископа від пастирської праці в епархії. Завдяки усильній праці Владики, завдяки частим місцям і реколекціям зроста в розмірні короткому часі побожність серед нашого народу на цілім просторі епархії, а wraz із побожністю католицька свідомість і привязання до свого Архипастиря. Треба було бачити з яким захопленням, знеслим поривом вітали нашого Вла-

дикового вірні, що я до них на колінах піду й буду Небесну Царницю молити, щоб їх Господь необачно помилював..."

Вияви цієї побожності можна обсервувати при нагоді більших відпустів у цих місцевостях, що до них Владика їздить кожного року, як у Пацлавській Кальварії, Крехові, Жокві та др. Десятки тисяч вірних з найдавших сторін спішать туди, де знають, що буде правити Службу Божу та проповідати наш Владика. На Пацлавську Кальварію, де давніше Лемка ніхто не бачив на відпусті, відтепер, а голов-но, після відлучення Лемківщини, починають приходити щораз більші маси населення з Лемківщини, аж з Горлицького повіту, щоб побачити swojego улюбленого Владика, бути на його Службі Божій та почути з його уст слова розради. Треба бачити, як ці вірні Лемки України з дитинячим привязанням горнуть до нього. Наче істинково вони відчувують, що Владичі Йосафатові, уродженцеві нашої Лемківщини, вони завлячують свою католицьку свідомість і національне привязання, що це Його праця заохоронила велику більшість снів Лемківщини перед схиомою, яка ще недавно заргожувала Лемківщині.

Позір Лемки-Українці!

У Жовкві у Видавництві ЧСВВ, і нових малюнків у ній, гарна обкладинка, добрий папір, словом прекрасний календарець!

Дуже гарні в ній статті про Ювілей почитання Христового Рюря на українських землях, статті про добру книжку й пресу, цікаві оповідання, приклади й численні вискази Святих, а далі опис Жовкви — а в ній — найбільшого й найстаршого українського Видавництва ЧСВВ у Жовкві.

Є також ілюстрації жовківського василіанського монастиря, церкви

і нових малюнків у ній, гарна обкладинка, добрий папір, словом прекрасний календарець!

64 сторін друку, а ціна всього 10 грошів, з поштою 15 грошів. При більшій замовленні пошту оплачує Видавництво ЧСВВ у Жовкві.

Навіть найбільшого Українця-католика стати на цей календарець — а буде мати гарну книжочку у вірного приятеля на цілий рік.

Спішіть з замовленнями, бо наклад невеликий. Пишіть на адресу: Видавництво Чина св. Василя В. у Жовкві (Жулків).

У ЛИСТОПАДОВИЙ ДЕНЬ.

Дня 31. жовтня о. кан. Савойка відправив папяхиду за полагих Українських С. С. на котру являвся майже всі парохієне Селиск. Дня 1-го листопада відправлено торжественну Сл. Боже з проповіддю, а на закінчення хор відспівав молитву „Боже великий” й „Окруж могилы плач і сум”. Вечором відбулась в Народнім Домі свѣточна Академія. Участь в Академії взяли члени „Просвіти” й Кружка „Союзу Українок”. Свято відкрив громадянин Данило Стецка, а хор відспівав жалібний марш. Всі присутні, стоячи, вислухали цю жалібну пісню.

Гарний реферат про значіння 1-го листопада, виголосив п. Лев Дівик, а хор, під проводом гом. Д. Стецка, відспівав: 1) Козака несуть, 2) Чорна ріля ізорана, 3) Закридали дівчатонька, 4) Ой зацдила черемха, 5) Журавлі, 6) За Україну. Між піснями віддеклямувала Ольга Кіш Воскресні мрії України — О. Оєся.

На закінчення Д. Стецка сказав ще кілька теплих слів про Українських Інвалідів, та закликав зложити добровільні жертви. Присутні члени зложили 6 зл., котрі вислано на Інвалідів.

Свято закінчено національним гимном.

І ВАНВКА НЕ ПОМОЖЕ.

Свідомі громадяни й молодь села Красна, як й інших українських сіл, гуртувались від кількох літ у читальні „Просвіти”, в Кружку „Сільського Господаря”, працювали, Народній Дім поставили. А на св. Дмитра ц. р. „сочинилось” у нас якесь диво, „Рушились” так сказати б, живі небіжчики. Зо свічкою ходили, до купи їх зводили. Потім напампували тих живих небіжчиків „руским” духом гаснада з Ванівки й один з Чорнорік і вони „сочинили веліє собрание”. Читально Качковського заложили. Благословити приїздив о. Полянський з Воробинка.

Панам з Ванівки можна б сказати: Не пхайте носа до чужого прося, бо з того й так нічого не буде. Не допоможуть ні садити, ні „студентити”, бо що має вмерти — тому й „дохтір” не допоможе. Все й всоди перемагає жива ідея. Яка ваша ідея? Цар — батюшка? Його нема! Не трайте сили — спускайтеся на дно! Місцевий лемко-Українець.

Вирішуйте передплату та при-
силайте належитість за книжками!

УЖЕ ПОЯВИВСЯ!

УЖЕ ПОЯВИВСЯ!

Календар „ШЛЯХ МОЛОДІ” на 1938 рік.

Ціна календаря знижена на 80 сот., з пересилкою зсл. 1.

Календар має дуже цікавий зміст, багато відомостей з життя молоді інших народів, оповідання й вірші, цікаві новини з техніки, велику господарську частину та багато різних новин. Календар багато й цікаво ілюстрований. Календар надається до вжитку на східних Доросту, Самоосятних Гуртках. Повинні бути в кожній бібліотеці Кружка „Рідної Школи”, читальні „Просвіти” та кожного іншого товариства, що гуртує в себе молодь.

ЗАМОВЛЯТИ У ВСІХ КНИГАРНІХ, АБО У ВИДАВНИЦТВІ „В О Г Н І”.

Львів, ул. Потоцького П.А. Гроші слати розрахунковим переказом ч. 109.

Кольпортерам даємо 20 проц. пров. злії. Пооднокі примірники вислаємо тільки за попереднім одержанням грошей.

СПІШІТЬ ЗІ ЗАМОВЛЕННЯМИ!

Цей календар повинен мати в себе кожний український юнак й юначка!

БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ.

На весіллі Івана Подубинського, з Аноєю Святик з Полян Суровичах, у Руській Дубрівці, зібрав громадянин Антін Зошак між гостями 4.22 злот. на Українських Інвалідів. — Треба було бачити цим „мудришам”, що кажуть, наче то Лемко не Українець, з якою охотою складали гості з Полян С. і Дубрівки лепту на дарунок тим, що віддали все найдорожче своїй батьківщині. — Може б вони тоді перестали горлати, що Лемко „член єдинаво неділмаво рускаво народа”... Гостям бажаємо щастя, а Молоді многих літ.

На христинях у Родя в Туринському, біля Команьчі, зібрав Данко Бабяк на Українських Інвалідів 1 зл. Боже заплаті.

Дарунок для Українських Інвалідів від гостей на кермеші в Бересті, коло Грибова, зл. 12.30. Усім свідомим Громадянам складаємо ширю подяку.

Збірка на празнику в Лосьому на Українських Інвалідів зл. 4.50 й Українських Студентів зл. 4.40. Гарзду бажаємо.

За привернення рідної мови.

Громадяни Лемківщини прохають оцим Філію „Рідної Школи” в Сяноці, подбати та відповідно підготувати населення Лемківщини до переведення голосування й підписів через батьків шкільної молоді деклараций за приверненням рідної української, викладової мови в школах на Лемківщині.

Це незвичайно важна й пекуча

справа, тимбільше, що населення Лемківщини не бажає собі експериментів з т. зв. троханівськими букварями.

Від точного переведення українського шкільного плєбісциту залежить краща доля соток, тисяч українських дітей на Лемківщині. Це одна з найважливіших справ Лемківщини.

На днях вислали ми нашим Передплатникам чергову книжку „Бібліотеки Лемківщина“ ч. 6, п. п. „Український весільний обряд у Бойківщині“, Осіпа Мисевича, разом з розрах. переказом, тому прохаємо вислати 1.50 зл., як належність за цю книжку та поширити її поручити її Вашим знайомим і сусідям.

Важке для сільських ремісників.
Товариство „Праці“ у Львові влаштує багато різних курсів для вишколення сільських ремісників. І так вже відбулися два курси для кравців, один для шевців. Тепер організується третій курс для кравців, окремий для шевців і столярів. На курсі приймається таких, що вже знають трохи ремесла і хотіли би допитися ще трохи від найкращих міських ремісників. Наприклад на кравецьким курсі головну роллю звертають на крій і вишивання одягів. Так само при шевських роботах. При столярським курсі будуть вчити передусім меблярського столярства, тепер найбільше поплатного та будівельного столярки (двері, вікна). Навчати курсантів полірувати та консервувати вироби, вживати новітні столярські машини та прилади. Тому варто, щоби якнайбільше сільських ремісників скористало з нагоди й записалося на курси. На них треба вже зголошуватися, щоб організатори знали наперед, де курсантів примістити. Кравецький і шевський курс відбудуться зараз після Різдва, коли шевці й кравці мають найбільше часу. Столярський відбудеться може ще в грудні. У всіх справах курсів, належить звертатися прямо до Т-ва „Праці“, Львів, вул. Здоровля ч. 9.

Злодії вкрали самохід. В містечку Динові, коло Березова вкрали недавно невідомі справці нічю з гаражу самохід і відіхали в невідомому напрямі.

Передчасна зима. По теплій осені, в дні 19. листопада впав на Лемківщині перший сніг і вкрив землю грубою верстовою. Але до тижня полудневі, теплі вітри розвіяли сніжні хвари так, що 22. листопада люди виїхали покладати під зиму поля й орати під весняні засіви. Одночасно побільшала вода в ріках і криницях; гаряче літо й суха осінь спричинили брак води в криницях.

Проти РОЖИЩ безрог треба шепити безрого сировицею і щипатию.

Шури нищать РЯНИЦЮ.

Пляви миши нищать МИШИНА.

„СЕРОВАК“

Сп. з О. В.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Тел. 201-07.

Перепродажує відсутня. На бажання інформати.

Московські прапори на урядових будинках. У селі Вороблику перебудували урядово з громадських фондів громадський дім. А на цьому домі повішали 2 московські прапори. Селяни Вороблика, переходячи вулицею, з усміхом запитують один одного: „від коли то москалі запанували в наших селах, що на громадських будинках повівають московські прапори?“

Не буде зміни торгів у Римахові. Заряд заждивленого містечка Римахова хотів перенести торговий день у Римахові з понеділка на четвер. Цей зміни не буде.

Будова нового костела. В селі Королевіч Польській, біля Грибова пригтовляється будова нового костела. Там живуть деякі римо-католикі й давніше мішани подружжя.

Катастрофальний вибух газу. В місті Коросні, в одній жидацькій камениці вибухнули газу, прориваючи газові проводи. Наслідки вибуху були жахливі; цілу поверхову каменицю рознесло, а з під'розвалин, по загашенні пожежі, видобули 2 людей, тяжко попарених і потовчених.

Зловили шпигуна під Коросном. Поліція зловила якогось осібняка, що ходив по Короснянщині та з запалом відрисовував собі плян околиці. Його арештували й підставили до тюрми в Яслі.

Циган прикидував чорта. Нещодавно зайхали возом шатрівські цигани до села Завадки, коло Дукаї та в Абрамовій один циган хотів виворожити Івановій рідні доло. Але Іван не дав себе перехитрити, та хоч циганище крутився й вертвся, аж чорт з грішною душею, домагаючися до ворожиби чужи, жіночої записки й грошей, щоб це все вкрасити, одначе Іван заваушу змиркував, до чого така ворожба веде, так называю цигана, що він утікав зі села як попарений. Всі люди повинні глати циганів з хати, а за те шукати „ворожиби“ в добрих часописках і книжках.

Баялять рускі рибята. Читальня Качковського в Полянках, біля

Крамної урядила забаву з музикою й танцями. В часі гульни члени тої читальни побили свого побратима Семена до безтями. Вони різалися, як дикуни. Найсумніше тут, що старші газди позваляють на музику, коли бачать, що нерозважним молодикам куряться з чубів від палюнки. А ще нарікаєте, що біда вас гонить, а на палюнку є й розбої й прощеси?!

Присуд на комуністів. У Білостоці скінчився великий судовий процес проти 20 обвинувачених у комуністичній діяльності. Між ними 16 обвинувачених жидів і 3 жидівки. Всіх засудили на кару визинці від 2 до 12 літ.

Заснують Кружки „Відродження“ в кожному українському селі на Лемківщині. Питья шпиритайки й етеру викликає нужду на Лемківщині та приносить загалу. Хай кляч перестороги перед каліцтвом і занепадом лунає кожнокчасно з уст свідомої молоді скрізь по цілій Лемківщині. — Проч з пиянством і деморалізацією!!

Нові джерела нафти. Під Грибовом відкрили в глибині 150 метрів великі джерела нафтової ропи.

І такі батьки бувають. У Горлицях засудили на 6 місяців арешту селянина з Вірхні за те, що він катував свого 12-літнього сина й хотів його повісити. На крик дитини збіглися люди й висвободили хлопця з рук нелюдяного батька.

Захотілося панського життя. Маріян Сліва, урядовець з Нового Санча, наробив довгі і не маючи чим заплатити за них, застрівився, а його жінка отруїлася.

Легке завдання. Почисліть скільки в Вашому селі є передплатників „Нашого Лемка“, а скільки могло б бути, якби Ви сповники свій обов'язок і старалися придати їх якнайбільше для „Нашого Лемка“. Чим більше буде передплатників, тим кращий буде „Наш Лемко“ і більше принесиме висток з краю й зі світа.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель, і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ зміщує помісячні івані оповідання, казки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребуси, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Конт жалій, бо всього 2 зл. вивисить рична ше предплата. (Поводіюче число 20 грн.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюжк 1 з

Кожний може забезпечитися в

„Карпатіі“

бо навіть за невисоку складку нещоданього золотого місяця можна мати життєву обзекву у „Карпатіі“, Львів, Ринг ч. 38

Пішіть за інформаціями!

Україні в Англії обходили Першого Листопада — день Великих Роківни. Вони засували теж освітні курси для молодих Українців, що вродилися на чужій землі, аби вони навчалися рідного письменства.

Наш український свещник. Впр. о. Іван Тілявський, що вихав у передминулому році до Канади, одержав тепер українську католицьку парохію в Брайтфорді, Онт., де живе багато наших Громадян зі Свиничини (найбільше їх з Одрехової й Синева).

Проти дальшого баламутства. У Новій Веси, коло Нового Санча, частина збаламучених москвофіями селян перейшла в останніх роках на схизму. Недавно тому Васцько Старик поставив на своїм полі хрест і запросив батюшку Рудя, щоб його посвятив. Одначе до цього не допустили селяни греко-католики, які приїшли громадою й не дозволили правити. Скінчилося на тім, що православний батюшка відіхав з нічим.

Скло вивозять з Польщі. В місяці вересні вивезено з Польщі до інших держав 48 тон скляних виробів на суму 67 тисяч злотих. Вивезено ці вироби головню до Канади, Чехословаччини й Австрії.

Не дають дозволу. Село Опарівка, пов. Коросно, хотіло теж відсвяткувати гідно Великі Роківни. В тій цілі підготовано на день 1. Листопада святочну академію. Але не довелось нашим братам-лемкам в Опарівці гідно, разом з великою многию поміною українською громадою відсвяткувати те велике свято зриву, бо приїшла заборона уладити академію, мовляв, „пошегульне песне ображають народове учуца польске“. А ті пісні це: „Засяло сонце золоте!“, „Хлопці алярні!“, „Наша славна Україна“, „Україно мати — кат сконав“.

Найкращим дарунком на св. Миколая є премійна вкладкова книжечка оцнадносин

Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

на яку крім звичайних відсотків можна одержати ще й нагороду за оцнадносин у висоті 25 до 100 злотих.

Посвячення „Народного Дому“ в Новосіллях.

За нещільні дві години прогулювочки зі Сянока приїшли під величаву, византійським стилем побудовану перкуву в Новосіллях, де 7. м. м. відбулося посвячення „Народного Дому“. Ще хвилина-дві і прогулювочки засіли в лавках у церкві, де торжественну Саужбу Божу відправив наймиліший новосіллячанам гість, уроченець їх села, о. крил. О. Маринович, парох Військового коло Перемішля, в сослуженню о. дек. Ярослав Савчака зі сусідньої Пельни та о. проф. Миколи Головача з Боська. Прегарну проповідь, радісну і бадьору, виголосив о. Степан Менцінський, місцевий душпастир і голова читальні „Просвіти“. По богослуженні пішов процесійний похід до новозбудованої домівки, де зійшлися не лише всі новосіллячане, але громадою прибули теж гості зі Сянока, Загугиня, Дубрівки Руської, Чертежа, Ялина, Костарівцях, Сянїчка, Пельни та Дудинця. (Ба, навіть спеціальний представник влад приїхав зі Сянока та засиствував на посвяченні. Видно за мало було поліцаїв місцевої станиці поліції). Проповідь на посвяченні виголосив о. крил. Маринович. Говорив щиро, зі зворушенням. Підкреслив заслуги покійних працівників-парохів і селян діячів та радів, що їх тіхна ревно праця під проводом теперішнього душпастиря о. Менцінського увінчалася таким гарним успіхом. Наказував, щоби дальше працювали в цій домівці з Богом і не слухали підшептв сатани, що тепер піднівається під комуну, чинїть т. зв. соціалістичні організації. Пополудні відбулася святочна академія з багатою програмою, що її влада трохи обтяла. Сая, як і на посвяченні, повна. Слід признати, що новосіллячані мали того дня, не зважаючи на дощ і холод гарний день. Не сподівалися стільки гостей. Гостей зворушливо привітав п. Йосиф Мацювський, радіючи, що стільки дальших і близьких сусідів приїшло на це свято. Муж, хор під проводом о. Менцінського відспівав стрілецькі пісні „Зелений дубочку“ і „Накрила нічка“. Тут не лише загад, але навіть добрі знавці музики з добрим музичним слухом захоплювалися прецизійним виконанням уривків з найновішого епосу української історії. Журтливі спомини по пісні про дубочок розігнали молоденька декляматорка В. Маруняківна бадьорим віршом Олесь „На цвинтар сумно не їдм!“ Має вона гарну дикцію і, якщо над собою попрацює, буде колись доброю

декляматоркою та аматоркою в читальниковому гуртку. Мішаний хор закінчив знову стрілецькою пісню першу частину програми. Привітти від повітових установ виголосили: д-р Василь Блавацький від Матірнього Т-ва і від філій „Провіта“ у Сяноці та від підчинених їй пів сотні читальне, д-р Степан Ванцицький від кружка „Рідної Школи“ і кред. кооп. „Сян“, інструктор Михайло Ковальський від філій Т-ва „Сільський Господар“ та п. А. Волошин від української преси. Промовці висловлювали свою радість і слова признання для громалян Новосілля та їх провідників за інтенсивну працю и витривалість у благородних змаганнях. З черги жіночий хор показав піснями „Зоре моя вечірняя“ і „Кладочка“, що не пошутитися ані на крок мужському. Багато нових голосів, може ще не такі певні, як мужські, „стара война“, але такі витримали й віддали найцінніші нюанси цих пісень. Далі смичкова оркестра відгратала під проводом п. Бандрівчака (І. скрипка) „Шумку“ та „Веснівку“ і аккомпаніювала о. Менцінському при сольоспіві „Фінале“. Це відома п'ятка ще з попередніх років, Національні танки „Катерина“ і „Козачок“, виведені прегарно забавили гостей і сусідам показали, що ми можемо і маємо що протиставити їх так голосно захвалюваній культурі, що в нас на їх жаль не приймається. Опісля М. Бандрівчак, поважний господар, один з перших пробоевників ще передвоєної „Просвіти“, що і тепер не перестав працювати з молодечим загалом, оповів історію будови власної хати. Рівнин, спокійний і діловий голосом розказав зібраним, яко не спала молодець і старші та по ночах зробили майже всю роботу. Ця скромність промовця ще більше підкреслила моральну силу новосіллячан. Таку сиду і гарт здобувають і виробляють у себе лише мешканці українних земель, що боронять кожную ляд рідної землі перед сусідами. По академії при столі все розговорилися про давні часи. З великою увагою вислухали присутні оповідання про Новосілля та околицю старенького вісімдесятьлітнього господаря Йосифа Котана. Ось-так ми працюємо на Лемківщині. Віта.

Поширюйте наш часопис й приденуйте нових передплатників.

Юліян Гарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Ростока Велика, велике село, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Дмитрія, збудованого в 1819 році; до Нового Санча 26 км., до Кришці 8 км. (Гляди: „Наш Лемко“ рік IV.).

Ростока Мала, українське дочернє село парохії Матієва, (5 км.), біля Нового Санча.

Рудавка Риманівська, українське село, побудоване на рівнині над лівим берегом Вислока, приналежне до парохії в Тарнавіці до Риманова 14 км., до Сянска 27 км., з Рудавки родом о. Теодор Хомко, парох Ліговища. (На терені села копальні нафти та поклади земного воску).

Рудавка Яслиська, українське село, дочернє парохії Яселка, біля кордону Закарпаття над річкою Яселкою, до Риманова 29 км.

Самокляськи, польська оселя біля Змигороду.

Свіржова Руська, українське дочернє село парохії Святокої Великої, з українською греко-католицькою церквою святого Іоана Хрестителя, збудованою в 1894 році; віддалене 20 км. від Змигороду, (Р. Е. з 1508 р.) поселене в XV стор.

Святкова Велика, українське село, віддалене 18 км. від Змигороду, 6 км. від Крапної, 38 км. від Ясла, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1757 році; відоме вже в 1510 році як власність сяниського капеліяна Андрія Стадницького. (Література: кс. В. Сарна: Опис ясельського повіту, Кат. Перега, 1898; окремо о. Дмитро Ступак: Короткий начерк історії парохії Святкова на Лемківщині).

Святківка (Мала Святкова), українське село дочернє парохії Святкова Велика, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1762 році.

Селиська, українське дочернє село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1866 році; віддалене 6 км. біля Динова. (Література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Семушева, українська оселя, положена поміж Волоською й Сільною Тирявою, над річкою Тирявою, яка вливається до Сяну, у віддаленні 4 км. біля Мриголоду, розбудоване на двох узгір'ях у підніжжі Солених Гір. 672 м. понад рівнем моря; це село відоме вже з 1337 року, згазоване Іваном Семушевським, власником двора. В давніні село лежало на схід до Голучкова, там де сьогодні знаходиться поле, прозване Церковиськими. Там була колись церква й самостійна парохія до 1813 року. Сьогодні має Семушева свою українську греко-католицьку церкву Богоявлення Господнього, збудовану в 1841 році, але є дочерною церквою Сільної Тиряви (3 км.) З давніх часів захавався до сьогодні цементовий камінь з датою 1416 рік. захаваний в ційній збірці професора Михаїла Навроцького в Перемішлі, зглядно в Музеї Лемківщини в Сяноці; Крім української церкви є в селі 3-класова народна школа, яка від свого оснування в 1890 році до 1932 року мала українську мову навчання. Село має поверх 1000 мешканців, у цьому кілька зайшлих родин латинників; найстарші українські ро-

дини в селі: Войнарівські, Волянські, Гліби, Хороські, Швайлики й Ядичини. Село є національно свідоме, має власний дерев'яний Народий Дім з театральною сценою, читальню „Просвіти“, Спільничу Кооперативу, Кружок „Сільського Господаря“, т-во „Луг“ закрила адмін. влада. Вже перед світовою війною (1914 рік) село заважило своє українське обличчя, побіч Одреховіч ставило воно сміло та успішно перші кроки у виборчих виступках. У Семушеві працював колись молодий організатор на суспільно-політичній полі, Василь Войнарівський, що відважно розгорнув свої крила ідейної праці як у далекий Бєсид над границею Закарпаття (тепер він живе в Канаді). На освітньо-культурнім полі поклав чималі заслуги бувший управитель школи, Михайло Навроцький з дружиною. В селі є джерела соленої води й дотепер невикористані нафтові терени, які в тубурійних клясах, у сяниському суці агрегировані окремо, як нафтові поля. Село має пошту в Волоській Тиряві (5 км.), до залізничі в Залузі 15 км., до Сянска 20 км. (Опис села заважаний на основі цимих записків Вп. професора Михаїла Навроцького, що жертвено працював у Семушеві продовж 24 років, окремо література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Сеньківка Воля, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1864 році; віддалене 19 км. від Сянока, 8 км. від Букшівця, 3 км. від Новотанія; поселене в XIV. сторчці.

Сеньківка, дочернє село Малястова, віддалене 4 км. від своєї парохії, до Горлинь 15 км.

Снів, українське село, з українською греко-католицькою церквою Родження Пресвятої Богородиці, збудованою 1874 році, віддалене 5 км. від Риманова, 24 км. від Сянока та 6 км. від залізничі в Боську; зі Синева родом редактор „Русалки“ Григорій Гануляк-Маруєніч і Григорій Судомир, професор. (Гляди: „Наш Лемко“ р. 1935). (АГЗ 1106 кажуть, що син якогось мельника українця зі Синева присягав у справі мельника зі Заощина в 1438 році. АГЗ 1720: Сенько зі Синева й Фєдєр були свідками в Сяноці в 1443 році, отже село існувало вже в XIV. стор.)

Сільниця, до 1875 року українська самостійна парохія, в цьому році парохіяні перейшли громадою на латинський обряд і прилучено їх до латинської парохії в Діляговіч, біля Динова.

Скальнич, польська оселя коло Змигороду

Сквїртне, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Беззребренників Косми й Дам'яна, збудованою в 1837 році; віддалене понад 30 км. від Горлинь (відоме зі шкільного штрафу в 1937 році).

Складисте, українське дочернє село Матієвої (3 км.) біля Нового Санча. (Окремо: Сидельська земля).

Смереківце, українське село з українською церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1848 році; віддалене 24 км. від Горлинь, поселене в XV. сторчці.

Смеречнє, український присілок (2 км.) української парохії в Мішанній, біля Дуки.

Спітниця, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Вмч. Дмитрія, збудованою в 1755 році; віддалене 18 км. від Грибова; поселене в княжих часах.

В українських Карпатах.

Молода мати вертає з дитиною з поля до хати у Висовій.

Старенький дідусь з Висової.

Согорів Горішній, українське село, дозерне парохії в Юривцях (1 км.) у Сяницькій Окрузі; поселене в XIV, сторіччі.

Согорів Долішній, як вище (АГЗ XI 639).

Селотвини, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1887 році; віддалене 12 км. від Мушини, 2 км. від Криниць, Першу школу в селі побудовано в 1925 році. (Окремо: Сандецька Земля).

Ставиша, українське дочернє село Снітниць, з українською церквою св. Димитрія, збудованою в 1818 році; прилучене в XVIII, сторіччі до Снітниць; до Грибова 22 км.

Старавесь, польське село коло Березова.

Старий Санч, місто побудоване між устьям Попраду до Дунайця (Окремо: Сандецька Земля).

Стодолина, польська оселя біля Коросна.

Сторожі Великі, українське село з українською церквою святого Пророка Іллі, збудованою в 1661 році; віддалене 5 км. від Сянока; поселене в княжих часах.

Сторожі Малі, український присілок (7 км.) парохії в Загутині.

Страхотина, польське село коло Старецької Граб'яниці (в Сяницькій Окрузі).

Стрижів, містечко над Вислоком у Короснянській Окрузі.

Суровиця, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1910 році; віддалене 15 км. від Буківська, 30 км. від Сянока; поселене в XIV, сторіччі.

Суходіл, польська оселя в Короснянщині.

Сянік, місто — осередок Лемківщини; з українською греко-католицькою церквою Пресвятої Тройці, мурованою в 1774 році; література: Ф. Ковковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р., Др. Я. М. Ладижинський: Сянок та його околиці Н. Л. С. Львів 1930., о. С. Ядловський: Шематизм Лемківщини, Львів 1936, В. Колпачкевич: Про зах межі кийської держави в X, стор., Львів 1935, Др. П. Домбковський: Національні відносини Сяницької Землі в XV, стор., Львів 1921 й інші.

Сянічок, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1793 році; віддалене 6 1/2 км. від Сянока; поселене в XIII, сторіччі.

(Докінчення буде).

1000 нових покуців
знаменитої пасти
ЕЛЕГАНТ
дасть працю

1-му без роб'яноу, що є Вашим бр том!

ЦЕНТРОСОЮЗ

поруває
сілськыя господарствам солідні

машини
штучні погної
і всіляке сілськыя - господарське приладдя

Не вільно нам забувати,
що всілякі
ШУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
І СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдою
української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

Чому я люблю рідне село?

Мабуть нема людини, котра не любила б свого рідного села й ним не дорожила. Той, хто вродився й виріс на селі, ніколи не забуває про рідну місцевість. Любов до рідного села є в нас така велика, як любов до рідних батьків та найближчих осіб. Найкращі спомини з нашого життя є зв'язані з рідним селом.

Тут серед рідних ланів, перший раз побачила я світло денне, прийняла Тайну Хрещення й тут навчилася ставити перші кроки, та вимовляти перші звуки. Безжурно серед сміху та радості минули мені тут дні дитинства, про котрі так приємно згадується все, а навіть часто жальється за ними, що так скоро пройшли. Я навчилася тут при своїй рідній мові та перших молитов, а відтак під опікою матері пішла до церкви і в ній навчилася любити Бога.

Тут перший раз пішла я в школу, не розуміючи спершу її завдань та великого значіння. Нема місця в рідному селі, де я не була б й котрим не лучив би мене якийсь спомин. Усе для мене тут дороге, та миле.

«Бу тут я зріс, учився тут,

Мені тут любий кожний күт.»

Спомини, злучені з рідним селом, творять таку нерозривну зв'язь між

нами, що куди ми не пішли б, де не поїхали б, все й всюди згадуємо про своє рідне село — дороге село.

Мені здавалося, що туга за рідним селом у дорослої людини нема. Але показалося зовсім інше. Тужиться за рідним селом уже в поїзді, виїжджаючи з нього на довгий час. Непереможною силою тягнуло мене все до рідного села, людей, до рідної стріхи, котрої я не проміняла б навіть за палати. Хоча гарні є сторони, куди країця села від рідного, всежтаки воно для мене є найкраще й найдорожче — куди не поїду — до нього завжди вертаю. З рідним селом виже мене найбільше споминів, спогадів приємних, гарних, взнеслих, котрі незатертим слідом остануть в моїй душі й ожемчужувати будуть ціле мое життя, котре без них не представляло б ніякої вартости.

Любим і шануваним рідне село, бо тільки той, хто любить рідне село, любить потрапити також і свій рідний край, та нарід свій, а як такий, не заважається, як прийде час і потреба того вимагатиме, віддати своє життя за Рідний Край — за Ідеали. Тільки з великої любови до своєї землі та нації зродиться чин, котрий принесе нам краще завтра.

Семьох Софія.

Ярослав Заремба.

Куди вас серце тягне?...

Із трикратних поїздок-прогулок у нашу прекрасну Лемківщину остало в мене багато цікавих споминів. Серед гарної лемківської природи, між дорогими братами-Лемками минули скоренько довгі літні дні, й оставали по собі милі спомини, що їх забути годі.

Тут не буду списувати їх за порядком. Вибиратиму лише декілька пригоди чи спостереження, що й тепер можуть цікавити читачів „Нашого Лемка“. Сьогодні опишу одну розмову в кооперативі, що належала до „Руського Ревізіонного Союзу“. (Кооператива ця існує й тепер у короснянському повіті).

У тім селі був я кілька днів. Тому й багато людей знали мене, знали, хто я й до кого прийшов. І я знав, що в тім селі є багато свідомих лемків-українців, але є також і такі, що називали себе рускими. Оті „руски“ мали свою кооперативу.

Раз зайшов я туди за лямись справуком. В кооперативі застав спочив шість чи сім людей, старших

газдів і двох юнаків. І там тоді так слово по слову завязалася розмова.

— Що чувати у Львові? — спитав мене нараз один молодий газда, як я потім довідався — секретар місцевої читальні ім. Качковського.

І я почав розказувати про Львів, про колишню столицю наших князів. Говорив про редакції українських газет, про Т-во „Прогресив“, про „Відродження“, про Масло-союз, Ревізіонний Союз Українських Кооперативів і про інші українські товариства й установи. Говорив про це, як ростемо, як збільшується число передплатників української преси, як ростуть українські кооперативи і т. д.

Тоді секретар місцевої читальні, крутячи невдоволено головою, так озвався до мене:

— Ви то про все так гарно говорите, а про одно то й словом не згадали. Чому, говорячи про центральні у Львові не згадали ви навіть одним словом про общество ім.

Качковського, ні про „Русский Ревізіонний Союз“?

Всі присутні вдоволено похитували тоді головою й казали: Ага, скажіть нам щось про це, скажіть!

Як казати, то казати — думаю собі. Не буду говорити „ні зо злости, ні з милости“, а скажу по-правді, так, як воно в дійсності є. І я значав так говорити:

— Бачите, я говорив тільки про наші великі центральні. Говорив про редакції, що їх газети розходяться в грубих тисячах, говорив про „Прогресив“, що має понад 3.000 читальень, говорив про Ревізіонний Союз Українських Кооперативів, бо він об'єднує багато споживчих, кредитових, промислових кооперативів. А про „Русский Союз“ я не згадував, бо то так само, якби наприклад до Львова прирівнював містечко Корчуну або Стрижів. Бо тих „русских“ кооперативів чи читальень поправді на пальцях одної руки помислити, та й майже всі вони такі біднішчі, без життя, без духа. Тому-то, бачите, я про них і не згадував.

— Як-то — озвався на це один поважний газда — то руских людей так багато, а руских товариств так мало? Я, що правда, не вчений, але то так на хлопський розум виходить, що як багато людей, то й товариств повинно бути багато і руских газет тисячі...

— Ви то добре міркуєте — кажу я на це — але „русских“ людей тут на наших землях нема так багато. От я вам розкажу такий приклад:

В моїм ріднім селі коло Ярослава, багато старших господарів називає себе русинами. Кажуть, що вони рускі люди. До тих русинів зачисляє себе все й мій сусід, поважний господар Юрко Лешак. Він усе так казав: „Мій тато був русин і я русин“. От раз у меділю зайшов Юрко в читальню „Прогресиві“. Було там тоді досить багато людей, був там й я. Приходжу, вітаюся з Юрком і питаю:

Церковні брокати, борти, френдалі, панаму і янтки Д. М. С. до вишнвання фелонії і фая, гзовні фелонії, фани, пауки, хрестя, чаші, дзвони, прапори для Товариства і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кандило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі!

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/І.

і в П склепах: у Львові, Руська ч. 20, в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

— Як там, сусіде Юрку, українські справи?

— Питайте мого сина, він українець, а я русин, то про українські справи не знаю — відповів Юрко.

Я тоді якраз мав припадок „Рускій Голод“, який час-до-часу приплентається до нашого села.

У тім „Рускій Голоді“ якийсь писакса кидав болотом на все, що українське. Думаю собі — дам це перечитати Юркові, що він на то скаже.

Юрко позичив у дядка окуляри (він мав уже коло 60 літ!) і почав читати. За якийсь час прийшов я до нього й питаю:

— Як вам, Юрку, це сподобалося?

Юрко сплюнув з досадою й каже:

— Бодай же встїк, паплюжить своє, як свиня! Якого дїтка вивенїся українця, хїба вони що? Не гнївайтесь — каже по хвилині — що так говорю, але то би вже й жиди роздїстїлю.

— То значить, Юрку — кажу тоді — ви з українцями?

— Я там у книжках не вчений, не знаю як і що, але серце моє тягне до України, до українця, хоч я себе називаю русином.

— А яку газету volete — русську чи українську? — питаю.

— Як читаю українську, ту, що син Степан переддачує, то так чую серцем, що то своє рїдце, а той русько, то й до рук брати не хочу. То не наша газета!

— Так, так — озвався тоді оцей старий газда, що дивувався, чому то руских людей так багато, а руских товариств і газет так мало. Так так — казав — серце все тягне до свого.

— Таке вже право — сказав на це я й попрощавшись з усіма, вийшов з кооператива.

За мною вийшов і цей молодий газда, секретар читальні ім. Качковського, і відпроваджуючи мене, говорив:

— А знаєте, мене серце тягне також до України.

— Вірго, пане секретарю, — відповів я йому, що колишї і вашї о-свідомленї думки вестї вас будуть туди, куди тепер підсвідомо тягне вас ваше серце. Бо голоє кровї приведе вас до нашої одної, великої й нерозривної української національної спільноти.

*

Від Редакції: Редактор Ярослав Заремба був на Лемківщині в 1924 році: Коросно, Стрижів, 1929 — Грїбів, Криниця, 1932 — Новий Санч, Криниця. Його спостереження дуже цікаві та повчачі.

ОСІНЬ

Сіра осїнь у Карпатах,
Паде листя, звивує вїт —
Вїдлетї либї птїчки
У дзвонї, теплий сїт.
Покинула ластівочка
В стрїсі рїдну ю хатину
Вїдлетї гєн далеко,
Хоч у теплу ю чужину...

І нам браття годї спати
Бїля печї при родинї,
Лївим думками далеко:
Скрїзь по цїлій Українї.
Буйний вїтер нашї думи
Збере вїшкомо все на крилї:
І понесе гєв, далеко,
Бо чарїва в него сила
Як наспїє Весна гожа,
Розвинуться думи у цвіт...
— Годї, браття, Воли бїжа,
Час мїнає, час бїжить!...

Гануса Туляківна.

Кодї у Вашїй хатї тхось курить
то звернїть вому увагу, що кожний
український цурець звїнає тїлькї

ТУТОК І ПАПЕРЦВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної
фабрики „Б у дучїсть“
в Тернополї

СЕМУШОВА ПИЛА, ПОВ. СЯНІК.

Маленький, бо заведи числїть околдо 40 хат, прїсієнок села Семушова Пила. Донедавна ніхто нічого про нього не знав. Але час не стоїть. Люди з Пили, бачучи, що все їде вперед, почали й самї прикладати свої руки до праці. Заложили кооператив „Єдність“, збудували собі власну домівку. Кооператива завдяки лєвким свїдомим людям почала розвиватися. Але на тїм не кїнець. В 1936 р. заложили собі тутешнї люди й читальню „Просвїти“ ім. М. Шашкевича. Першим головою був о. Н. Сїкора. Сама читальня не вистаржає. При нїй востанє й „Аматорський Гурток“. І той саме Аматорський Гурток, дня 5. вересня 1937 р. відограв штуку „Цїсарська медалїя“. З приводу браку відповідного місця у своїй салї, відбулася вистава в Семушовїй в салї Народнього Дому. Перша штука, яку відограв молодий Гурток, як на перший раз, випала дуже добре. Аматори вміли свої ролї, добре грали та й дохід був не згїрший. Вправдї довго чекали звільнення на ту виставу, але добра воля й охота їх не опускала. Тому чєсть вам нашї молодї Просвїтїни! Жїйте й працюйте так, як подобається Богу і нашїй Батьківщинї.

Знайомий.

ГАРНИЙ ЗВИЧАЙ.

Помїж гарним українським Громадїством Лемківщинї поширєється що раз бїльше гарний звичай прєводити на весїлях збірнїк та суспїльнї цїм. На весїлї Івана Вобяра (юака з Дїл. Вислока) з Ганюхо Кончаківною, у Воробїлку шлях, зїбрав староста весїляний В. Паньчюк кв. 311 зл. на Под. В.а. Дай Боже молодїтам мнїхлїх лїт та цей гарний звичай хай стане національним обовязком і гордістю кожного свїдомого Лемка України.

Нові книжки.

Др. Тог Тїгмер: ЮНАК ПЕРМО. ЖЕЦЬ, Видавництво Чина св. Василїя В. у Жовкї, стор. 124, форм. 21x14, рецензїю помїстимо.

О. М. Марисюк ЧСВВ: МИТРОПОЛІТ ПОСИФ ВЕЛЯКИМ - РУТСЬКИЙ. (В 300 лїтнї його смертї) Жовка 1937.

Біблїотека Релїгїйна Осєтї ч. 17 і 18.

Ю. Шрумєляк: СВЯТІЙ МИКОЛАЙ У СЕЛї, сїценїя картина, Львїв 1938, цїна 1 зл.

Ю. Шрумєляк: БЕРІМ БІДУ ЗА РОГІ, сльська ревія, цїна 2 зл. Замовляти в Кінгари Н. Т. Ш. Львїв, Рї. нок 10.

ЗА АКТИВНУ ОЩАДНІСТЬ — клєч Пром-Банку, Львїв, Гродзькїхч. 1 і 1 п. МАЛІ ДРУЗІ, ілюстрєваний журнал для української дїтвори, ч. 9—11.

УКРАїнська КНИГА, ч. 7.8. Львїв, Косцюкї 5 і 1 п.

ВІДРОДЖЕННЯ, ч. 11, Львїв, Чар. вєньского 26.

В. Маковський: ЧОРНА КОРЩМА, цїна 95 гр. Замовляти: В-во „Українська Книжка“, Жовка, Василїєвська 2.

Листування.

Вп. Бс. 120: усім рекламований числа вислїла, ч. 22. другий раз. Решту ми одержали з подякою. Привїт.

Вп. Гр. Тїшко: Гарнї вірнї, зокрема „Ренїс до наук“, але з нїх була бїт лише бїла пляма в газетї. Шїро Вас здоровимо.

Вп. О. Баранїк: шлемо, вістки радо викорїстаємо. До Грушківцї пишємо. Привїт.

Вп. Дмитро Скрабут в Амбріде, Па: листа одержали, вповнї з Вімї погоджуємося. Пересїлаємо братнї поздоровлєня.

Вп. о. І. Тїлявський: помїстимо, рїчник пишємо. Гарзудо бажаємо на новїй парохїї та шлемо братнї поздоровлєня.

Вп. о. А. Стаїгріччюк, Дзонзон С: шїро дякуємо за вїчлївї вістки. Привїт.

Купуйте тїльки
найкращї шевські нїлки
ДЕНДРА

фабрика
у
у Львовї

вул.
Потоцького
ч. 85 а.